

239. Lindö, Avunda, Vallentuna sn.

Pl. 149.

Litteratur: D 2:106. J. Bureus, F a 6 s. 171 n:r 43 (Rhezeliuss), F a 5 n:r 451, 452; M. Aschaneus, F b 18 s. 27; R. Dybeck, Berättelse för 1867 (ATA), UFT h. 3 (1873), s. 87; E. Brate, Anteckningar 1904 (ATA), Skrivelse till VHA Akad. den 11/7 1904 (ATA).

Äldre avbildningar: Aschaneus, teckning (F b 18); Dybeck, D 2:106; E. Floderus foto 1928 (ATA).

Runstenen står nu rest i norra dikeskanten av landsvägen Vallentuna kyrka—Fresta kyrka, ungefär 300 m. Ö om Gullbron, 150 m. Ö om avtagsvägen till Lindönäs, mitt emot den lilla höjd, på vilken tidigare Avunda legat.

Aschaneus antecknar på baksidan av sin teckning: »På Myreby Jorde och Steenbros väster enda, ligger dänna, blå R. S. *Nota*, Hafuer stått till Väster Norr.» Rhezelius: »På Myreby iorde och Stenbros westre ända.» Stenens inskrift uppdelas i F a 6 i två delar, med inskriftens slut som första del. Detta har haft till följd, att runstenen i F a 5 fördelas på två nummer, 451 och 452. Platsen anges vara »Myreby wid Broändan». Över n:r 452 antecknas, att på samma plats finnes »än ett stycke».

Då Dybeck besökte Gullbron, påträffade han »en hittills icke bekant runsten ett godt stycke öster ut från bron, i ett dike vid lägenheten *Afunda*». (»Berättelse» för år 1867). I *Sveriges runurkunder* anföres stenen också som »nyfunnen» under Ekeby: »Denne skadade sten, med matt och till en del förderfvad ristning, fanns för två år sedan i jorden uti en åker invid Gullbrovägen, midt för lägenheten *Afunda*, ungefär 200 famnar öster ut från Gullbron.» (Denna uppgift återfinnes så gott som ordagrant i *UFT*.) — Brate antecknar 1904: »Runstenen ligger ock nu midt emot *Afunda* i ett dike, så att gärdesgården går midt öfver densamma. *Afunda* lär förr hafva hört till Ekeby, som torde ligga 1½ km öster därom, men är nu afsöndrat därifrån. Det gärde, i hvars dike runstenen ligger, hör till Lindö.» I en skrivelse till Akademien den 11 juli 1904 påpekar han, att runstenen »skulle behöfva flyttas tvärs öfver vägen och uppläggas på kant på de berghällar som befinna sig invid lägenheten *Afunda*; denna dåligt bevarade ristning synes icke göra stenen värd kostnaden af en fullständig resning. Något aftal om utförandet af detta arbete har jag ännu icke hunnit träffa men vore glad att hafva tillåtelsen, tills jag får tillfälle att göra det.» Ännu 1916 anmäler emellertid Brate (se Brefserien B, ATA), att runstenen på Ekeby ägor vid *Avunda* »ligger i ett dike vid landsvägen, otillgänglig för undersökning». Någon tid senare lagades och restes stenen. Den flyttades år 1928, då landsvägen breddades, 1,5 m. åt N till den plats, där den nu står.

Glimmerrik ådergnejs. Höjd 1,35 m., bredd 0,88 m. Ristningsytan är starkt vittrad, och inskriften är därför delvis oläslig. Ristningen har breda, oskarpa linjer.

Inskrift:

ika lit hkua · staina a

5 10 15

(vänstra slingan:) - o - - a . . . - - - kru - . . .

20 25 30

»Inga let haggva stæina . . .

[b]o[nd]a . . .»

»Inga lät hugga stenarna [efter sin] make . . .»

Till läsningen: Av runan 2 är endast hst säker, men man kan möjligen i kanten av en flagring finna spår av bst till ett k. I 7 h har bst skadats till vänster om hst; i 8 k är bst

skadad vid hst; i 9 **u** har hst skadats mitt på; 16 **a** är otydligt. I runan 20 är endast hst säker. Tvärs över denna går en bred fördjupning, som kan vara spår av bst i ett **n**. I 22 **a** har hst fallit bort ovanför bst. Därefter är stenen på ett 45 cm. långt stycke så svårt skadad, att inga spår av ristning bevarats. (Skadan fanns redan, då Aschaneus ritade av stenen, se fig. 245). Av runan 23 återstår endast ett kort stycke av hst upptill. I runorna 24, 25 och 26 äro endast hst bevarade. Av runan 30 återstår endast nedre hälften av hst.

Aschaneus: 2 **k** helt bevarat; sk efter 3 **a** och 6 **t**; 16 **a** och det följande sk saknas; 17 **a** saknas; 18 **a**, 20 **a**, 21 **t**; efter 22 **a** det 45 cm. långa skadade partiet; därefter tre hst utan bst. På den fjärde har Aschaneus ritat en kort bst på högra sidan av hst, vinkelrätt mot denna. Efter 29 **u** en hst. — Rhezelius: samma läsning som Aschaneus, endast med den skillnaden, att 19 **o** här är ritat så att det något liknar ett **f**. — Bureus (F a 5): samma läsning, men 19 **o** är här ritat som **f**. — Dybeck (bilden är placerad upp och ned): 16 **a** saknas; Dybeck anmärker dock (a. a. s. 11), att »Rummet mellan † och skiljepricken medgifver †††††.» 17 **a** saknas; 20 **i**; 21 **s**?; 29 **i**. — Brate: »Efter **stain** · tyckes ordet **aftra** kunna spåras, bäst ses **a** och skuggan av **æ**. Därefter ses intet mera på denna vänstra(!) sidan af stenen. Högra(!) slingans inskrift börjar med **bonta**, hvars **b** dock är mycket matt. Därefter ses intet skiljetecken men må-

hända v. kst till n, men då något sådant icke här kan väntas, är det förmodligen en staf, som blifvit snedt ställd.» 24: »möjligen n, blott v. kst finnes jämte stafven»; 25: »är nästan säkert utan kst, alltså i; 26: »f(?); hvilket dock troligen är orätt, enär därefter de fullt klara runorna kru följa jämte nära hälften nedifrån af en staf utan kst, hvarmed det ser ut, som om inskriften slutat.»

Inskriften, som redan på 1600-talet varit svårläst och tydligen lika skadad som nu, ger i slutet ingen säker mening. Dybeck läser runan 29 som i, vilket föranleder honom att anmärka: »Stenen är möjligen ristad till minne af en Greklandsfarare.» Detta antagande saknar emellertid stöd i inskriften.

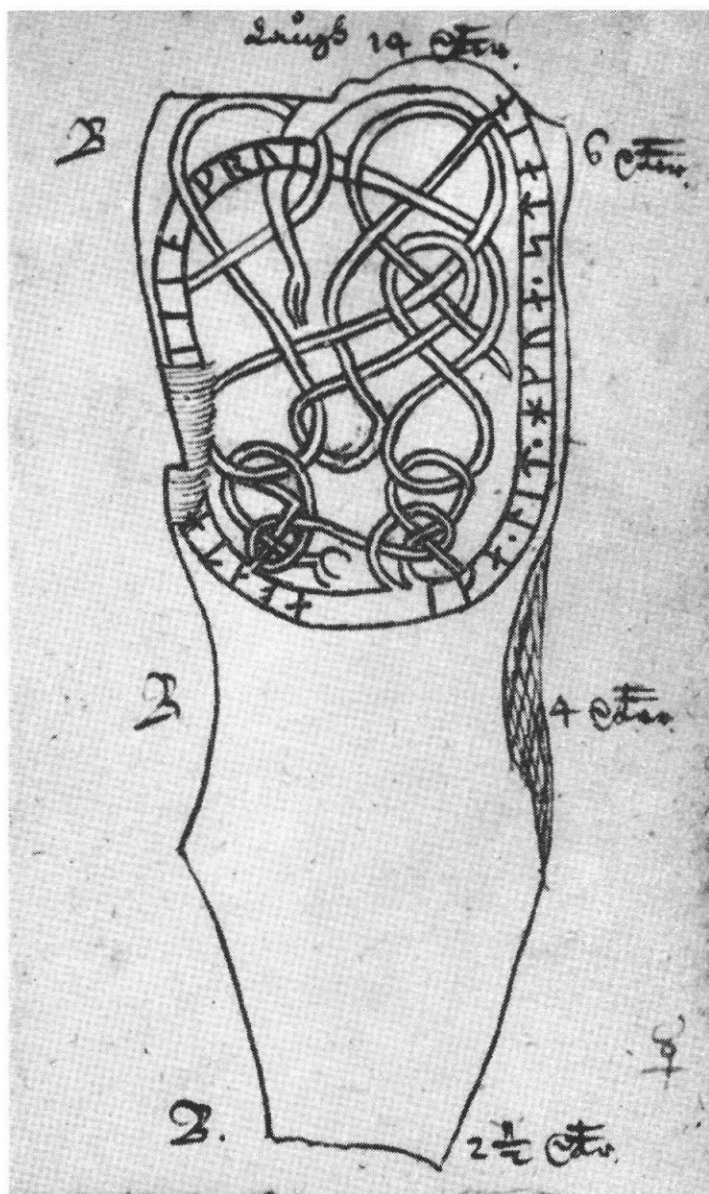

Fig. 245. U 239. Lindö, Avunda, Vallentuna sn.
Efter teckning av Aschaneus.

hända v. kst till n, men då något sådant icke här kan väntas, är det förmodligen en staf, som blifvit snedt ställd.» 24: »möjligen n, blott v. kst finnes jämte stafven»; 25: »är nästan säkert utan kst, alltså i; 26: »f(?); hvilket dock troligen är orätt, enär därefter de fullt klara runorna kru följa jämte nära hälften nedifrån af en staf utan kst, hvarmed det ser ut, som om inskriften slutat.»

Inskriften, som redan på 1600-talet varit svårläst och tydligen lika skadad som nu, ger i slutet ingen säker mening. Dybeck läser runan 29 som i, vilket föranleder honom att anmärka: »Stenen är möjligen ristad till minne af en Greklandsfarare.» Detta antagande saknar emellertid stöd i inskriften.

Runstenen har ursprungligen rests i nordvästra kanten av den vägbank, som lett över sänkan, som börjar öster om den plats, där runstenen nu står. Inskriftens **staina** (plur. ack.) syftar på ytterligare en eller flera stenar, som rests vid detta viktiga brobygge. Av bromonumentet återstår nu endast den delvis oläsliga runstenen U 239.

240 och 241. Lingsberg, Vallentuna sn.

Pl. 150, 151, 152.

Litteratur: D 2:105. R. Dybeck, Svenska runurkunder 2 (1857), n:r 94, Berättelse för år 1859, 1862, 1863, 1867 (ATA); E. Brate, Berättelse öfver resa för undersökning och afbildning af runristningar sommaren 1904, 1908 (ATA), Brev ³/₉ 1916 (ATA), Sverges runinskrifter (1922), s. 55 f., Svenska runristare (1925), s. 39; O. von Friesen, När